Raadsvoorstel

Zaaknummer: 98576 / 2024

Onderwerp: Kadernota 2026 GGD Hart voor Brabant

Auteur	:	Dionne Kamp
Domein/team	:	Sociaal / Sociaal beleid
E-mail	:	Dionne.Kamp@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	R. Sour-van de Ven

Effect op de begroting

☒Ja ☐Nee

Onderwerp
Kadernota 2026 GGD Hart voor Brabant

Voorstel

1. De volgende zienswijze naar voren te brengen op de kadernota 2026 van de GGD Hart voor Brabant:
    a. In de kadernota hanteert u voor 2026 een indexpercentage op de inwonerbijdrage. Inmiddels is duidelijk dat alle gemeenten in het kader van het Ravijnjaar 2026 scherpe financiële keuzes moeten maken. Wij verwachten dan ook dat gemeenteschappelijke regelingen hierin hun bijdrage leveren. Daarom verzoeken wij u om de bijdrage van 2025 als uitgangspunt te hanteren voor 2026 en de ambities voor 2026 en de jaren 2027-2029 hierop aan te passen, zodat de bijdrage voor de gemeente niet verhoogd wordt. We gaan er daarom vanuit dat u als gemeenschappelijke regeling zelf uw eigen loon- en prijsstijgingen opvangt met ombuigingen. Daarnaast zal dekking van eventuele nieuwe taken gevonden moeten worden binnen de eigen begroting. U kunt dus ruimte creëren voor nieuwe ontwikkelingen door te wijzigingen in bestaande diensten of die te beëindigen (nieuw voor oud). Wij zijn geen voorstander van de kaasschaafmethode, wij verwachten inhoudelijke keuzes, die leiden tot het gewenste budgettaire effect. De verantwoordelijkheid voor het maken van die keuzes leggen we bij u neer. In de begroting 2026, en zo mogelijk nog in de kadernota 2026, zien wij graag terug wat dit betekent voor de ambities van de gemeenschappelijke regeling. Wat ons betreft kan met die keuzes direct een start worden gemaakt zodat de effecten zo snel mogelijk zichtbaar zijn.
    b. We verwachten dat er bij het maken van keuzes een duidelijkere verbinding met het transitieplan en het beleidsplan, met name het onderdeel ‘GGD als organisatie voor en van mensen’ gemaakt zal worden, waarbij:
        i. Onderbouwing van nut en noodzaak in relatie tot de doelen uit het transitieplan en beleidsplan nodig is voor het toevoegen van nieuwe taken. Op onderdelen ontbreekt de link in deze kadernota;

ii. We de GGD oproepen om hun gedurfde geluid te laten horen. Waarbij de GGD kritisch kijkt naar hun activiteiten. Leg aan gemeenten voor welke taken, binnen de vastgestelde doelen, kunnen vervallen of verminderen. En leg daarbij aanvullend aan gemeenten voor welke doelen bijgesteld zouden kunnen worden, waardoor taken kunnen vervallen/verminderen. Benoem daarbij de impact. Dit ontbreekt in deze kadernota.
iii. We toejuichen dat de GGD bezig is met innovatie en de mogelijkheden van AI verkent. We daarbij wel mee willen geven dat indien nodig persoonlijk contact altijd mogelijk moet zijn.

c. Er rekening mee te houden dat gemeenten tijdig worden betrokken bij en goed op de hoogte worden gehouden van de samenwerking met de GGD West-Brabant. Waarbij:
    i. We de samenwerking met als doel efficiënter en effectiever te kunnen werken ondersteunen;
    ii. Een fusie of stappen in die richting wat ons betreft niet aan de orde is zonder gemeenten hierin te kennen.
d. Bij de financiën rekening te houden met:
    i. Dat de term budgetneutraliteit niet passend is voor alle (individuele) gemeenten. Wel passend is ‘gemeenten ontvangen voor deze taak een extra toevoeging aan het gemeentefonds’;
    ii. Dat niet alle specifieke uitkeringen (SPUK) per definitie onderdeel zijn van het basispakket of betrekking hebben op een nieuwe wettelijke taak en dat de specifieke uitkeringen daarmee niet per definitie onderdeel (kunnen) worden van de inwonersbijdrage.

Inleiding
In de Wet publieke gezondheid (Wpg) is geregeld dat gemeenten een gemeentelijke gezondheidsdienst in stand houden. De 19 deelnemende gemeenten in Midden-Brabant en Brabant-Noordoost hebben hiervoor een Gemeenschappelijke Regeling GGD Hart voor Brabant (GGD) vastgesteld. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle burgers en heeft speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd.

Nu wordt de kadernota 2026 (bijlage 1) voorgelegd. De kadernota geeft aan welke belangrijkste inhoudelijke en financiële uitgangspunten de GGD hanteert voor de begroting 2026.
Via een zienswijze kan de gemeenteraad zijn beleidsmatige en/of financiële aandachtspunten meegeven.

Beoogd effect
De kadernota is de eerste stap naar de begroting van de GGD voor 2026. Via deze zienswijze geeft de Raad aandachtspunten mee aan de GGD die worden meegenomen in de uitwerking van de begroting voor 2026. De Raad geeft door het indienen van een zienswijze mede richting aan de inhoudelijke en financiële koers van de GGD.

Argumenten
1.1 De uitgangspunten passen binnen het doel van de Gemeenschappelijke Regeling.

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg. De GGD voert taken uit de Wet publieke gezondheid, toezichtstaken uit de Wet kinderopvang, gemeentelijke lijkschouwers taken vanuit de Wet op de lijkbezorging, diensten voor de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en Toezichtstaken vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.
De taken van de GGD zijn ondergebracht in het basispakket en in de plustaken. Het basispakket vloeit voort uit wettelijke verplichtingen en uit de keuzes van het algemeen bestuur en vormt een verplicht pakket. De uitgangspunten in de kadernota passen binnen dit verplichte pakket.
We zien dat enkele doelstellingen vanuit de kadernota 2025 naar verwachting in 2025 niet volledig kunnen worden gerealiseerd, zoals de integratie van het Vaccinatie Expertise Centrum (VEC), en daarom nog een uitloop hebben in het plan voor 2026.

1.2 Deze kadernota sluit aan bij bestaand beleid van Maashorst.
De kadernota is een uitwerking van de toekomstvisie 'Wij maken gezond gewoon' en het beleidsplan 'wij maken samen gezond gewoon 2024-2027' (zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 16 mei 2023) van de GGD. 2026 is het laatste jaar van deze beleidsperiode. Doelstellingen die in deze kadernota zijn opgenomen sluiten aan bij het beleidsplan 2024-2027 en bij het beleid van Maashorst. We vinden preventie noodzakelijk om de opgaven waar we voor staan in gezamenlijkheid aan te kunnen pakken. Inwonersparticipatie en meer pro-actief groepen opzoeken sluit hierbij aan. De GGD speelt hierbij, samen met andere partijen, een belangrijke rol.

1.3 Zienswijze op verhoging inwonersbijdrage sluit aan bij regionaal standpunt.
Gemeenten moeten in het kader van het ravijnjaar 2026 flink op de centen letten. De portefeuillehouders Financiën van de regiogemeenten hebben met elkaar besproken of ze hierin ook van de gemeenschappelijke regelingen waarin ze deelnemen iets verwachten. En zo ja, welke bijdrage ze van de gemeenteschappelijke regelingen verwachten. Het standpunt van de portefeuillehouders financiën is gezamenlijk afgestemd en opgenomen in een brief die door gemeente Meijerijstad aan gemeenschappelijke regelingen is verzonden.

Kanttekeningen
1.1 De koppeling met het transitieplan ontbreekt.
In 2024 is de GGD gestart met het transitieplan 'toekomstbestendige GGD' wat als doel heeft om de GGD financieel fit en gezond te krijgen en houden op de lange termijn. Met dit plan wordt een stevige basis gerealiseerd om inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen het hoofd te bieden. In de kadernota wordt vanuit dit transitieplan omschreven dat de GGD kritisch is op hun uitgaven en dat ze terughoudend zijn met eventuele kostenverhogingen. Bij de ambities die daarna in de kadernota staan mist echter de koppeling met het transitieplan. We zien dat in de kadernota nieuwe taken worden voorgesteld om de doelstellingen te bereiken. Zoals toezicht op de Voorschoolse educatie. Hierbij wordt niet duidelijk of er budget mee komt om deze nieuwe taken te kunnen uitvoeren. Of dat dit tot gevolg heeft dat andere taken minder of niet meer gedaan zullen worden. Ook staat opgenomen dat de GGD inzet op digitalisering. Het is daarbij nog niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor het persoonlijk contact. In het algemeen staat opgeschreven dat de GGD stopt met diensten die niet werken of die niet passen bij de GGD als organisatie. En bij 'iedereen verschillend' en 'allemaal gelijk' wordt genoemd dat zorg zich zal richten op specifieke, kwetsbare groepen en dat bezien wordt of er interventies kunnen worden afgebouwd. Hoe dit eruit gaat zien moet nog onderzocht en afgestemd worden. Het is een risico dat er wel nieuwe taken worden toegevoegd maar nog niet concreet is wat er minder wordt. Het

is daarom belangrijk dat er op gestuurd blijft worden dat dit ook gebeurt. Mede met het oog op het binnen de eigen begroting blijven.

1.2 Het gedurfde geluid wordt gemist.
De GGD heeft om de doelen vanuit het beleidsplan 2024-2027 te bereiken een eigen geluid volgens de kernwaarden eerlijk, gedurfd en vernieuwend. In de kadernota 2026 komen bij 'de toekomstbestendige organisatie' het eerlijke en vernieuwende geluid terug. Het gedurfde geluid ontbreekt. Hierdoor krijgen we, in aansluiting bij kanttekening 1.1, geen inzage in hoe de GGD effect gaat bereiken, en -waarschijnlijk moeilijke - keuzes gaat maken in het laten vervallen van oude taken en focussen op kwetsbare doelgroepen.

1.3 Gemeenten moeten op tijd bij de samenwerking worden betrokken.
Om doelstellingen op het gebied van preventie te bereiken is samenwerking ontzettend belangrijk. De opgaven hangen met elkaar samen en zullen dus ook gezamenlijk moeten worden aangepakt. De GGD moet daarom nadrukkelijk samenwerken met gemeenten, zodat wat de GGD doet aansluit bij gemeentelijk beleid. Het is ook van belang dat de GGD met andere GGD-en en partijen samenwerkt. De GGD Hart voor Brabant onderzoekt in 2025 in het bijzonder kansen voor sterkere samenwerking met GGD West-Brabant. Het is van belang dat gemeenten worden betrokken bij en goed op de hoogte worden gehouden van deze samenwerking.

1.4 'Budgetneutraal' is geen passende term.
In de indicatie gemeentelijke bijdrage 2026 staan diverse indicatoren nog als PM post opgenomen. De GGD gebruikt regelmatig de term 'budgetneutraal' voor deze PM posten wanneer gemeenten hiervoor een extra toevoeging ontvangen aan het gemeentefonds. Dit kan om een budget neutrale wijziging gaan, maar er wordt geen rekening gehouden met dat er individuele verschillen tussen gemeenten kunnen zijn. Hiervoor zijn 2 redenen: Ten eerste heeft de gemeente de vrijheid om deze middelen op eigen wijze in te zetten. Ten tweede kan de indicator die de hoogte van de toevoeging aan het gemeentefonds bepaald verschillend zijn van de indicator die de hoogte van de inwonersbijdrage bepaald. Hierdoor kan de GGD er niet zonder meer vanuit gaan dat het budgetneutraal zal zijn voor alle gemeenten.

1.5 Overheveling en eventuele verhoging van de inwonersbijdrage moet per SPUK bekeken worden.
De GGD gaat nog uit van een budgetkorting van 10% per specifieke uitkering (SPUK). Hier is echter nog geen duidelijkheid over. Niet alle SPUK's zullen naar gemeenten worden overgeheveld, en niet alle SPUK's zullen met (exact) 10% gekort worden. Of overheveling leidt tot een verhoging van de inwonerbijdrage moet nog per regeling bekeken gaan worden. De GGD kan alleen de inwonersbijdrage verhogen bij SPUK's die passen bij wettelijke taken of het vastgestelde basispakket.

1.6 De raad heeft beperkte invloed op kadernota gemeenschappelijke regeling.
De gemeenteraad stelt de kadernota van de gemeenschappelijke regeling niet zelf vast. Wel is de gemeenschappelijke regeling er aan gehouden om aan te geven hoe met zienswijzen is omgegaan en om dit te onderbouwen. Daarnaast wordt de gemeente vertegenwoordigd door in het Algemeen Bestuur, die de kadernota vaststelt. Op deze wijze heeft de gemeente wel inspraak.

Financiën
De kosten voor de basistaken van de GGD worden op basis van de kadernota begroot op €2.722.901. In de begroting is voor GGD basistaken een budget beschikbaar van €2.656.611. In het basisbeeld is voor de kadernota van Maashorst aan dit budget toegevoegd een (voorlopig) bedrag van €51.802 vanwege de indexering en een (voorlopig) bedrag van €14.983 vanwege een hoger inwoneraantal.

Dit is op basis van een inwonersaantal van 59.543 (1 september 2024). De definitieve cijfers worden gebaseerd op de inwonersaantallen per 1 januari 2025. Dat is dan de basis voor de begroting 2026 van de GGD. Als dit tot een verschil leidt, dan wordt dit verwerkt in het basisbeeld voor de begroting van Maashorst.

De plustaken worden niet benoemd, omdat die per gemeente apart worden ingekocht.
In deze bijdrage is nog geen rekening gehouden met de kosten voor de aanpassing van het contactschema RijksVaccinatieProgramma (RVP) en met de kosten voor een eventuele overheveling van SPUK-regelingen van het Rijk naar gemeenten.

Opbouw inwonerbijdrage
Voorlopige berekening gemeentelijke bijdrage per inwoner in 2026

Gemeentelijke bijdrage basispakket 2025 (per inwoner)	€44,86
Indexering 2026 1,93%	+ €0,87
Aanpassingen contactschema RVP (indicenteel)	+ PM
Aanpassingen contactschema RVP (incidenteel)	+ PM
Overheveling SPUK-regelingen naar gemeenten	+ PM
Gemeentelijke bijdrage basispakket 2026 (per inwoner)	**€45,73**

Indexering
Conform de afspraken in de GR voor het bepalen van de nominale ontwikkeling wordt de indexeringssystematiek van de gemeente Tilburg gehanteerd. Jaarlijks voorspelt zij de loon- en prijsstijgingen op basis van het CPB, met een correctie voor de werkelijke ontwikkeling in de twee vorige jaren. De raming van Tilburg resulteert in een voorlopige indexering van 1,93%. In maart 2025 worden de cijfers definitief bekend en verwerkt in de begroting van 2026. Volgens de afspraken in de GR wordt deze indexering verwerkt in de gemeentelijke kadernota 2026. Wij vragen de GGD met onze zienswijze om hier vanaf te wijken.

Aanpassing contactschema RVP
In 2026 worden verschillende wijzigingen doorgevoerd in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). De GGD voert dit uit en de gemeenten worden hiervoor gecompenseerd via het gemeentefonds. Als het bekend is bij aanleveren van de conceptbegroting van de GGD, dan wordt het opgenomen in het basisbeeld van de programmabegroting. Als dit later bekend wordt, wordt een begrotingswijziging aan de Raad voorgelegd.

Overheveling SPUK-regelingen naar gemeenten
Dit wordt nog verder uitgewerkt. Als bij aanleveren van de conceptbegroting van de GGD bekend is dat er daadwerkelijk een toevoeging aan het gemeentefonds komt, dan wordt dit opgenomen

in de programmabegroting. Als dit later bekend wordt, wordt een begrotingswijziging aan de Raad voorgelegd.

Duurzaamheid

Participatie
Omdat Maashorst deze keer het adoptievoorstel verzorgt, is de beleidsadviseur al eerder betrokken in het bespreken van de concept kadernota 2026 en het leveren van input voor het komen tot de kadernota 2026 waarop een zienswijze mag worden ingediend.
Het vragen om zienswijze is voor dergelijke stukken de gebruikelijke wijze van meedenken over beleidskeuzes en richting.

Communicatie
Het Algemeen Bestuur van de GGD stelt de Kadernota op 26 maart 2025 definitief vast. Een eventuele zienswijze kan de Raad vóór 10 maart 2025 kenbaar maken, zodat deze bij de definitieve vaststelling van de Kadernota 2025 kan worden meegewogen.

Vervolg
Na besluitvorming door de raad wordt een brief verzonden aan de GGD met de zienswijze. De kadernota wordt vervolgens door het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld en vormt de basis voor de GGD-begroting 2026.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit
1. Kadernota 2026 GGD Hart voor Brabant
2. Raadsbesluit
3. Brief aan de GGD met zienswijze kadernota 2026

Bijlagen ter informatie
4. Aanbiedingsbrief bij kadernota 2026 GGD Hart voor Brabant

Uden, 4 februari 2025

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas